

آیت‌الله اعرافی ادامه داد: دوازدهمین نکته طرح رتبه‌بندی است که در حال تکمیل، ارتقا و توسعه است؛ البته در زمینه رتبه‌بندی، ما ادعای کمال نداریم؛ اما با شاخص‌های موجود، رتبه‌بندی‌هاگویای نسبی واقعیت‌هاست و امسال برای نخستین‌بار یک مدرسه سطح یک در تهران، رتبه نخست را کسب کرد و مدارس قم در رتبه‌های بعدی قرار گرفتند؛ البته قم بیشترین رتبه‌های برتر را دارد. همگان باید این رتبه‌بندی‌ها را مرور و نواقص را رفع کنند.

• برنامه پنج‌ساله دوم

مدیر حوزه‌های علمیه کشور گفت: سیزدهمین نکته آن است که برنامه پنج‌ساله نخست به پایان رسیده و اکنون طراحی دومین برنامه پنج‌ساله در حال انجام است و انتظار داریم، مدارس و مراکز قم و سراسر کشور مشارکت جدی در این دوره داشته باشند تا نگاه برنامه‌ای و راهبردی در آن‌ها تقویت شود.

وی با اشاره به کانون‌های تبلیغ در قالب چهاردهمین نکته اظهار کرد: حرکتی آغاز شده و گام‌های خوبی برداشته شده است؛ اما باید کارهای جدید و جدی‌تری در این زمینه انجام شود؛ همچنین فعالیت‌های علمی، جشنواره‌ها، المپیادها و مسابقات علمی در مدارس ادامه دارد که جای سیاست‌گزاری از مدیران و مسئولان دارد.

• نکته آموزشی و پژوهشی

آیت‌الله اعرافی تصریح کرد: مجموعاً ۲۰ نکته محوری در بخش‌های مختلف آموزشی و پژوهشی وجود دارد که باید با جدیت پیگیری شود و انسجام میان صف و ستاد و اهتمام مدیران مدارس در قم و دیگر استان‌ها برای پیشبرد این نکات ضروری است.
وی تأکید کرد: حوزه در دهه‌های اخیر تغییرات مهمی در نظام آموزشی داشته که برکات و آثار زیادی به‌همراه داشته است اما با این حال، همیشه پارادوکسی میان نظم و آزادی وجود داشته است و آزادی‌های حوزه، موجب شکوفایی استعدادها شده؛ اما افزایش جمعیت طلبه‌ها مشکلاتی ایجاد کرده است و راه‌حل، هدایت علمی و جمع میان محاسن هر دو الگوست؛ یعنی هم آزادی انتخاب حفظ شود و هم، راهبری هوشمندانه و توجه به پژوهش و تربیت دنبال گردد.

مشورت اساتید و بزرگان هستیم.
وی ادامه داد: طرح هفتم هدایت علمی است و از ابتدای مسئولیتم تقاضا کرده‌ام که سطح عالی و درس‌های خارج نیازمند برنامه‌ریزی و مراقبت است؛ اما باید آزادی انتخاب استاد و سنت‌های اصیل حوزه آزاد محفوظ بماند و برخی از بزرگان هم، به این موضوع کمتر توجه کرده‌اند. ما بر این باوریم که باید سنت‌های حوزه حفظ شود و هدایت علمی طرحی است، میان رهایی مطلق و بی‌انضباطی مطلق که اگر این طرح درست و هوشمندانه پیاده شود، بهترین فضا برای رشد استعدادها خواهد بود.

• سطح «ویژه»؛ فراتر از سطح چهار

آیت‌الله اعرافی در بخش دیگری از سخنانش گفت: نکته هشتم مربوط به سطح فراتر از چهار یا دوره ویژه است که برای درس‌های آزاد و رشته‌های خاص طراحی شده و هدف آن، تربیت صاحب‌نظران است و آیین‌نامه‌هایی نیز برای این طرح‌ها تهیه شده و تقدیم شورای عالی شده است. نکته نهم اهتمام به استعدادهای برتر است که در این زمینه کاستی‌هایی داریم؛ اما دو تا سه هزار نخبه شناسایی شده و حمایت‌هایی از سوی مرکز خدمات، حوزه و بنیاد شیخ انصاری رحمته‌الله انجام می‌شود و طرح ماندگاری هدفمند، تدوین شده است و باید به تصویب برسد و اجرا شود.

مدیر حوزه‌های علمیه کشور خاطرنشان کرد: توسعه برنامه‌های فقه معاصر نیز از مسائل بسیار مهم است و به‌عنوان دهمین نکته تأکید می‌شود. لازم است از ابتدای تحصیل، طلاب نگاهی به پرسش‌ها و موضوعات جدید فقهی داشته باشند و تاکنون حدود ۵۰ جلد فقه معاصر از تقریرات درسی چاپ شده و ۲۰ جلد دیگر نیز آماده انتشار است. در همه اینها نظرات مراجع معظم تقلید و شورای عالی و بزرگان مد نظر است.

وی افزود: به‌عنوان نمونه یازدهمین طرح عبارت است از طرح استاد کادر و استاد پژوهشی که از اقدامات جدید بوده و با تأیید شورای عالی ابلاغ شده است و این طرح‌ها، دست مدارس را در استفاده از نیرو و امکانات بازر می‌گذارد و در صورت همکاری و اجرای خوب، دستاوردهای مهمی خواهد داشت.

آیت‌الله اعرافی در جمع مدیران مدارس علمیه قم مطرح کرد

۱۴ برنامه علمی و طرح جدید تحولی

جامعی از فعالیت‌های آن وجود دارد و در ماه رمضان گذشته، با همکاری بیش از شش نهاد بزرگ حوزه، بیش از ۴۰ هزار اعزام تبلیغی انجام شد که این حرکت نو و منسجم در عاشورا و اربعین نیز تکرار شد و مورد حمایت همه دستگاه‌ها و شورای عالی بود.

عضو فقهای شورای نگهبان افزود: بودجه تبلیغ در سه‌سال اخیر ۲۰ برابر شده و اکنون ۳۰ تا ۴۰ هزار نفر در طرح‌های تبلیغی فعال‌اند و طرح هجرت و امین نیز با جدیت دنبال می‌شود و از امسال نظارت و عمق بیشتر و آموزش بهتر مورد توجه بیشتر قرار خواهد گرفت و هماهنگی میان نهادهای حوزوی و تبلیغی در حال افزایش است.

آیت‌الله اعرافی اظهار کرد: در پذیرش حوزه، امسال با وجود مشکلات، رشد خوبی داشتیم و سال گذشته معدل ورودی‌ها نیز به حدود ۱۷ رسیده است و از کیفیت ورودی‌ها کاسته نشده است.

مدیر حوزه‌های علمیه کشور، با اشاره به برنامه‌های علمی و برخی از طرح‌های جدید تحولی افزود: یکی از طرح‌های مهم، برگزاری دوره دوم درس خارج است که پس از چهار سال دوره اول، یک دوره تکمیلی چهار تا پنج ساله طراحی شده که در سامانه نجاج ثبت می‌شود و این دوره‌ها، زمینه‌ساز دستیابی به مرتبه اجتهاد است.

وی ادامه داد: طرح دوم، احیای درس‌های آزاد غیر از فقه و اصول است و سنت تاریخی حوزه بر تدریس متون تفسیری، کلامی، فلسفی، عرفانی و سایر علوم بوده است. این سنت باید با نظم و آیین‌نامه مشخص احیا شود تا استعدادهای بزرگ از دل آن شکوفا گردد.

آیت‌الله اعرافی خاطرنشان کرد: طرح سوم نیز مربوط به درس‌های تحقیقی غیر فقه و اصول است که پنج تا شش سال پیگیری شده و اکنون در دستور کار قرار دارد و هدف آن، ایجاد سلسله‌درس‌های عمیق در تفسیر، کلام، فلسفه‌های جدید و سایر حوزه‌هاست تا سطوح عالی حوزه را پوشش دهد.

طرح چهارم، اهتمام به حوزه آزاد و ارتقای کیفیت، از راهبردهای اصولی است و مدرس‌های سطوح عالی و خارج کاهش داده‌شده و تمرکز در مراکز حرم، فیضیه و نقاط مرکزی انجام شده است.

مدیر حوزه‌های علمیه کشور همچنین گفت: با توجه به ایام میلاد پیامبر اعظم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم لازم است، برنامه‌های ویژه‌ای در مدارس اجرا شود و ستادهای کنسوری نیز در این زمینه فعال‌اند و باید اهتمام ویژه‌ای به این موضوع داشت تا بهانه‌های واهی دشمنان برطرف شود.

عضو شورای عالی حوزه‌های علمیه تأکید کرد: همه این طرح‌ها و اقدامات برای آن است که حوزه در مسیر تاریخی و الهی خود گام‌های بلندتری بردارد و ان‌شاءالله با همت شما، حوزه‌های علمیه همچنان پیشرو و سرآمد خواهند بود.

مدیر حوزه‌های علمیه کشور، با بیان اینکه اصلاحات آموزشی در حوزه علمیه قم، افق‌های تازه‌ای را پیش روی طلاب گشوده است، گفت: بازخوانی کل نظام آموزشی حوزه یک ضرورت راهبردی است که باید با اهتمام و عمق بیشتری دنبال شود.

آیت‌الله اعرافی اظهار کرد: طرح پنجم اصلاحیه سطوح عالی است که پارسل اجرا شد و عمدتاً هم با اینکه آزاد بوده، طلبه‌ها به سمت آن آمدند و این اصلاحیه بسیار مهم بود؛ چراکه در درون نظام آموزشی، آقایی به روی طلبه باز می‌کرد و این طرح با زحمات زیادی پیش رفت و لازم است، بازخوانی و تعمیق شود و همکاری بزرگان، مراجع، اساتید و شورای عالی سرمایه بزرگی در این مسیر است و جای تقدیر دارد.

امام جمعه قم افزود: طرح ششم بر اساس فرمایش بزرگان، بازخوانی کل نظام آموزشی است و اکنون آموزش آغاز به‌کار کرده است و به دنبال می‌شود و این طرح، از اهمیت بسیاری برخوردار است که به‌عنوان طرح مهم بر آن تأکید دارم و نیازمند راهنمایی و

وی افزود: حوزه ما تاریخ هزارساله دارد و بسیار بزرگ است؛ اما بارها گفته‌ام که ما حتی در برگزاری امتحانات طلاب هم مشکلاتی داشتیم و در زمان آیت‌الله بروجردی رحمته‌الله، ایشان صدها کار بزرگ بین‌المللی انجام دادند که بخش کوچکی از آن، با انقلاب اسلامی تکمیل شد.

• ضرورت تدوین متون تاریخی برای طلاب

آیت‌الله اعرافی ادامه داد: از میان نکات متعدد این پیام، تقویت هویت تاریخی بسیار اهمیت دارد. از مرکز تدوین آموزش خواستم چهار پنج متن تهیه کنند؛ متنی برای تاریخ معاصر دنیا، متنی برای تاریخ منطقه، متنی برای تاریخ ایران، متنی برای تاریخ انقلاب و متنی برای تاریخ حوزه با تأکید بر صدسال اخیر. این متون می‌توانند مبنای آموزش قرار گیرند و طلبه‌ها را با واقعیت‌ها و ریشه‌های تاریخی پیوند دهند.

• پیام حوزه پیشرو افق بلند حوزویان است

مدیر حوزه‌های علمیه کشور تصریح کرد: پیام حوزه پیشرو و سرآمد، همه اضلاع و ابعاد را دارد. ان‌شاءالله با طراحی درست و اقدامات اساسی، بتوانیم این گفتمان بلند را در حوزه جاری سازیم و به آن عمق و گستره بیشتری بدهیم.

• حوزه علمیه قم ستون فقرات تشیع و پیام‌آور اسلام است

آیت‌الله اعرافی اظهار کرد: در این زمینه محور اخیر مربوط به طرح‌هاست که حجت‌الاسلام والمسلمین ملکی هم اشاره کرد و موضوع اصلی نیز همین است و در مشهد و در جمع مدیرانی از سراسر کشور عرض کردم که ما با استدلال معتقدیم:

۱. اسلام دین حق و جهانی است. ۲. مکتب اهل‌بیت علیهم‌السلام، مذهب ناب و راستین است. ۳. پرچمدار و پیام‌آور این مکتب و اندیشه، حوزه‌های علمیه‌اند. ۴. در میان حوزه‌ها، حوزه قم نقش ممتاز و یگانه دارد. ۵. معماری سال‌های نخست طلبگی در ساختار شخصیت علمی و دینی انسان تأثیر ماندگار دارد. با این مقدمات نقش و وظیفه بی‌بدیل مدیران و استادان سطح اول و سطوح عالی روشن می‌شود و عزیزان با این نگاه باید به تدبیر امور اهتمام داشته و به کیفیت بپردازند.

• دستاوردهای یکصدمین سال بازتأسیس حوزه قم

مدیر حوزه‌های علمیه کشور، با اشاره به برگزاری همایش سده بازتأسیس حوزه قم گفت: با همت صدها نفر، همراهی مراجع عظام، بزرگان، رهبری معظم و تلاش دبیرخانه، کار بزرگی انجام شد و بیش از ۳۰۰ مقاله ارائه و صدها نفر دیگر به‌صورت مستقیم مشارکت داشتند و دستاورد این حرکت انتشار مجموعه آثار حاج شیخ رحمته‌الله به‌همت آیت‌الله استادی و همچنین مجموعه‌ای ۳۰ تا ۴۰ جلدی بود که به ۵۰ جلد خواهد رسید.

وی افزود: این حرکت موجب همبستگی حوزویان، انسجام دستگاه‌های حوزوی، حضور مراجع و رهبری و ارائه پیام حوزه پیشرو و سرآمد شد و این مجموعه دستاوردی تاریخی برای حوزه علمیه خواهد بود و دبیرخانه آن ادامه دارد و برنامه‌های تکمیلی در آینده اجرا خواهد شد.

آیت‌الله اعرافی با اشاره به راه‌اندازی مرکز اسناد حوزه گفت: با تلاش دوستان، هزاران سند حوزوی جمع‌آوری و نگهداری شده است؛ از مکاتبات شهید بهشتی رحمته‌الله تا اسناد مدارس و کتب خطی، همگی در این مرکز ثبت شده‌اند و لازم است، طلاب و مدیران به بازدید از این مرکز اهتمام داشته باشند و در این مسیر همراهی نمایند.

• قرارگاه بلاغ‌مبین؛ تجربه‌ای موفق در تبلیغ

مدیر حوزه‌های علمیه کشور ادامه داد: قرارگاه بلاغ‌مبین در طول جنگ بدون تعطیلی فعال بود و برنامه‌های تبلیغ به‌منابه غایه‌القضای حوزه در حال ارتقااست. این قرارگاه اکنون نیز استمرار دارد و گزارش

آیت‌الله اعرافی با اشاره به برنامه‌های علمی و برخی از طرح‌های جدید حوزه‌های علمیه، از ۱۴ طرح جدید تحولی خبر داد.

به گزارش خبرگزاری حوزه، آیت‌الله علیرضا اعرافی، مدیر حوزه‌های علمیه کشور سوم مردادماه در جمع مدیران مدارس سطح یک حوزه علمیه استان قم که در سالن اجتماعات دفتر مدیریت حوزه برگزار شد، اظهار کرد: در سالی که رهبری معظم انقلاب بر اهتمام به نهج‌البلاغه تأکید فرمودند و در کنار آن، شعار سرمایه‌گذاری برای تولید را مطرح کردند، تبرکاً چند سطری از خطبه ۲۲۲ محضرثان تقدیم می‌کنم و سپس در چند محور نکاتی را عرض می‌کنم.

عضو شورای عالی حوزه‌های علمیه افزود: تقاضا این است که با توجه به تأکید معظم‌له بر بحث نهج‌البلاغه، ان‌شاءالله امسال با آغاز سال تحصیلی، برنامه‌های ویژه‌ای در مدارس و مراکز حوزوی طراحی شود تا طلاب و دانش‌آموزان با گفتمان نهج‌البلاغه، مضامین و مفاهیم بلند آن و به‌ویژه انس با دنیای عظیم نهج‌البلاغه بیشتر آشنا شوند و به‌گمانم «سیری در نهج‌البلاغه» شهید مطهری رحمته‌الله جلوه و جلا و زندگی دارد و باید اهتمام کنیم، این آثار در مدارس نیز مورد توجه قرار گیرد.

• انس با نهج‌البلاغه؛ نیاز امروز حوزه

آیت‌الله اعرافی تصریح کرد: امیدواریم خداوند ما را در انس با این کتاب شریف و بهره‌گیری از آن برای خود و برای دیگران توفیق مضاعف عنایت فرماید و شما معمار ساخت این پشته‌ونه هستید و باید اهتمام ویژه‌ای برای پیوند طلاب و مدارس با نهج‌البلاغه داشته باشید.

• تأکید بر تبیین پیام «حوزه پیشرو و سرآمد»

عضو فقهای شورای نگهبان اظهار کرد: عرض دوم بنده اشاره‌ای به پیام حوزه پیشرو و سرآمد است و تقاضای اکید دارم که در سال پیش رو دوستان عزیز ما، به‌ویژه بخش تهذیب و تربیت، در کنار همه بخش‌ها یک سلسله برنامه‌های درست، دقیق و سنجیده برای تبیین اندیشه امامین انقلاب و به‌ویژه بیانه گام دوم انقلاب و همچنین پیام حوزه پیشرو و سرآمد طراحی و اجرا کنند.

امام جمعه قم افزود: تبیین درست این اندیشه که در این پیام به‌شکلی برجسته بازتاب یافته، بر عهده شماس‌ت و این پیام ممکن است، دچار برداشت‌های نادرست شود؛ لذا عمق‌بخشی، تشریح لایه‌ها و روشن‌سازی ابعاد مختلف آن وظیفه شماس‌ت.

• پیام حوزه پیشرو؛ فراتر از دستورالعمل‌های اجرایی

مدیر حوزه‌های علمیه کشور بیان کرد: بارها عرض کردم، باید یک کتابچه دقیق، روان و مؤثر برای شرح این پیام تهیه شود؛ اما منتظر نمانید و خودتان با طراحی صحیح و بهره‌گیری از اساتید توانمند اقدام کنید و برخی نکات مربوط به شورای عالی و ستاد برنامه‌ریزی است و جای خود دارد؛ اما این پیام فراتر از آن است که بگوییم پنج یا شش نکته اجرایی و مدیریتی در آن نهفته است و این پیام یک گفتمان است؛ گفتمانی که شری در مقابل ندارد و امام رحمته‌الله از ۶۰ سال پیش در حوزه پایه‌گذاری کرده‌اند.

وی افزود: امام با تکیه بر ذخایر حوزه، گفتمانی جدید برای حوزه آوردند که در گذر زمان، با کوران حوادث ورزیده و پخته شد و امروز در کلام رهبر معظم انقلاب در قالب این پیام متجلی است و این پیام سخنی مقطعی برای یک همایش نیست؛ بلکه فشرده یک تجربه تاریخی و نشانگر گفتمانی بلند است که قم، امام، حوزه و روحانیت پایه‌گذار آن بوده‌اند؛ نگاهی که ریشه در کتاب و سنت دارد و ناظر به زمان و نیازهای روزگار ماست.

• اهمیت نگاه تاریخی در پیام رهبر انقلاب در خصوص حوزه پیشرو و سرآمد

آیت‌الله اعرافی با تأکید بر اهمیت نگاه تاریخی در این پیام گفت: یکی از نکات مهم پیام، توجه حوزویان به تاریخ حوزه، تاریخ معاصر، تاریخ انقلاب و تاریخ روحانیت است و در اولین فراز پیام، نگاه تاریخی آشکار است؛ آنجا که رهبر انقلاب فرمودند: برآمدن حوزه قم در طلیعه قرن چهاردهم هجری شمسی پدیده‌ای بی‌نظیر بود.

وی افزود: این جمله کوتاه دربرگیرنده مرور تاریخ جهان معاصر، تاریخ منطقه غرب آسیا، تاریخ ایران و تاریخ حوزه است و قم در دل حوادث سهمگین معاصر پدید آمد و پدیده‌ای اعجاز‌آمیز بود و این اعجاز الهی در عصری رخ داد که بسیاری از نظریه‌های جامعه‌شناسی و سیاسی غرب، پایان عصر دین اجتماعی و سیاسی را اعلام می‌کردند؛ اما انقلاب اسلامی و حوزه‌های علمیه نشان دادند، دین زنده است و می‌تواند جامعه را هدایت کند.

• درخشش قم؛ اعجاز الهی در عصر افول دین است

مدیر حوزه‌های علمیه کشور خاطرنشان کرد: پیش از انقلاب، اغلب نظریه‌های غربی، پایان عصر دین اجتماعی و سیاسی را اعلام می‌کردند و در چنین فضایی، قم درخشید و انقلاب اسلامی به‌عنوان یگانه حرکت عزتمند در میان دویست سال حوادث منطقه، توانست ملتی را از کوران حوادث بیرون آورد و همه ادیان و مذاهب امروز مدیون انقلاب اسلامی‌اند.

آیت‌الله اعرافی تشریح کرد

طرح آزمایشی آزادسازی درس‌های فقه و اصول سطح یک حوزه

مختلف اساتید و مدیران گردآوری و در شورا بررسی شد و نتیجه، جمع‌بندی میان طیف‌های گوناگون دیدگاه‌ها بود و اکنون به‌صورت مصوبه به‌طور قاطع و جدی باید اجرا شود که البته لازم است، همه بخش‌ها و معاونان و مدیران محترم همکاری نمایند.
وی سپس به اصول اصلی این طرح مهم اشاره کرد و برخی از عناصر و مؤلفه‌های آن را بدین‌گونه برشمرد:

۱. آزمایشی بودن طرح به‌مدت یک تا دو سال و دریافت بازخوردها برای اصلاح و تکمیل.
۲. انتخاب استاد توسط طلبه بر اساس معیارهای مشخص آزاد خواهد بود.
۳. استاد باید آزمون استادی را گذرانده باشد؛ داشتن کد استادی الزامی نیست و همه

آیت‌الله علیرضا اعرافی در خصوص طرح آزمایشی آزادسازی درس‌های فقه و اصول سطح یک حوزه اظهار کرد: امسال دو طرح آزمایشی داریم؛ یک، آزادی‌های نسبی بیشتری درون مدارس باید ایجاد شود. پیشنهاده ما این است که برخی عناصر این طرح مصوب، در مدارس جاری شود تا بدون سخت‌گیری‌های پیشین، ظرفیت‌های جدیدی فراهم گردد.
مدیر حوزه‌های علمیه کشور افزود: بخش دیگر این طرح، الگوی آزاد است که با پیشنهاد مدیریت و با رایزنی‌های اساتید تهیه و در شورای عالی تصویب شده و مورد تأکید دبیر ارجمند و اعضای محترم است و ابلاغ خواهد شد و عملیات پیاده‌سازی آن با اشراف شورایی مورد تأیید شورای عالی آغاز شده است. برای تدوین این الگو، نظرات

اساتید سطوح عالی هم می‌توانند اصول و شرح لمعه سطح یک را آغاز نمایند.

- ۴. آزادی تدریس؛ هر فردی که شرایط پایه را داراست، می‌تواند در آزمون شرکت کند و نیازی به درخواست مدارس نیست.
- ۵. فعلاً تمرکز طرح بر پایه‌های پنج و شش و درس‌های اصول و فقه است.
- ۶. اختیاری بودن متون درسی؛ طلاب می‌توانند ذیل چارچوب مصوبات در میان منابع مختلف انتخاب داشته باشند.
- ۷. ضرورت هدایت علمی توسط اساتید و مدیران برای نظارت اخلاقی، تربیتی و پژوهشی.
- ۸. مدیریت واحد بر مدرسه، ذیل مدیریت قم تعریف و تعیین شده است.
- ۹. توجه ویژه به مرکزیت فیضیه، حرم و نقاط مرکزی است.
- ۱۰. شرط عدم نواقص در پرورنده طلاب برای انتقال یا مهمانی در مدرسه آزاد و جدید.
- ۱۱. پیش‌بینی دو شکل انتقال و مهمانی در آیین‌نامه‌ها انجام شده است.
- ۱۲. پیش‌بینی‌های فناوری و خدمات و پشتیبانی طبق دستورالعمل‌ها و برنامه‌ریزی‌ها انجام و اقدام خواهد شد.